

Kirke- og kulturdepartementet,
Postboks 8030 Dep,
0030 Oslo

30.april 2007

HØRINGSUTTALELSE BIBLIOTEKREFORM 2014 – FRA STORBYBIBLIOTEKENE

Norsk Digitalt Bibliotek (1.1.)

Vi støtter en etablering av digitale nasjonale fellestjenester gjennom en rask iverksetting av programmet Norsk Digitalt Bibliotek. Et felles nasjonalt søkegrensesnitt mot alle bibliotek vil gi innbyggerne i Norge et betydelig bedre og et mer tidsriktig bibliotektilbud. Det vil samtidig gi mulighet for nye brukertilpassede og brukerdrevne tjenester. Det er viktig å understreke at et felles nasjonalt søkegrensesnitt bør favne både bibliotekenes digitale samlinger og katalogdata.

Fellessøk bør komme i gang raskt.

Digitale nasjonale tjenester gir rom for andre organisatoriske muligheter enn de fysiske bibliotekene. For å heve nivå på en tjeneste som for eksempel ”Biblioteksvar” gir det større mening å fordele spørsmål til institusjoner mv. med spesiell kompetanse basert på emne, enn en mer tilfeldig fordeling til deltagende folkebibliotek. Biblioteksvar bør etableres fast med full statlig finansiering til drift og markedsføring. Biblioteksvar bør også få en selvbetjent kunnskapsbase.

Lisenser (1.1.)

Forslaget om å gi tilgang til sentrale norske kunnskapskilder gjennom lisenser og andre vederlagsordninger støttes. Gjennom et slikt tiltak vil alle som bor i landet få tilgang til ordbøker, leksika, aviser og tidsskrifter i digital form via bibliotekene.

Program for digitalisering (1.2.)

Dette er et viktig tiltak for å kunne tilby materiale av stor interesse for større deler av befolkningen på en bedre og mer tidsriktig måte. Digitalisering er så vidt ressurskrevende at det bør gjøres en prinsipiell nasjonal prioritering av hvilket materiale som bør digitaliseres ut fra ulike bruksbehov. En åpen informasjon om, og mulig koordinering av forskjellige institusjoners digitaliseringsplaner, er ønskelig.

Det må være et godt samarbeid mellom ABM-institusjonene og Nasjonalbiblioteket med hensyn til digitalisering. Disse sentrale aktørene bør, sammen med fagmiljøer som både har den tekniske og faglige kompetansen på digitalisering, utgjøre et nett av kompetansemiljøer som kan bistå i digitaliseringsarbeidet for landet. Dette vil kreve statlige investeringer i kompetanse og utstyr.

Digitaliseringen bør baseres på internasjonale standarder og åpne format.

Program for litteraturformidling (1.5.)

Dette har her et utgangspunkt i formidling av norsk skjønnlitteratur under innkjøpsordningene.

Vi støtter fullt ut at formidlingsarbeidet styrkes, og at det utvikles materiell, nettstoff og at kompetanseheving/opplæring i litteraturformidling tilbys.

Vi vil understreke at formidling av litteratur for barn og formidling rettet mot barn må få høy prioritet, men litteraturformidling bør også tilbys alle i hele livsløpet. Satsing på prosjekter som "Leser Søker Bok", produksjon av tilrettelagt litteratur for de som trenger det, og særlig innsats for ungdom, må opprettholdes og styrkes. Litteraturformidlingen må bruke både nye former og medier, samtidig som den tradisjonelle kompetansen på opplesning, litteraturkunnskap og kjennskap til ny litteratur styrkes hos nye yrkesutøvere.

Det flerkulturelle (1.6.)

Bibliotekene bidrar betydelig til inkludering, integrering og kulturelt mangfold, og er kanskje de samfunnsinstitusjonene som klarest representerer det nye flerkulturelle norske samfunnet. Bibliotekene skal i samarbeid med innvandrersamfunnene forsøke å fremme interesse for egen historie, musikk- og litteraturhistorie. En del tiltak kan styrke deres rolle på dette viktige feltet. Statlig støtte til innkjøp av fremmedspråklig litteratur og oppbygging av databaser spesielt rettet mot innvandrere er viktig. Styrking/tilstrekkelig finansiering av Det flerspråklige bibliotek ved Deichmanske bibliotek, det sentrale kompetansesenteret for den flerspråklige bibliotekvirksomheten, må fortsette. Sammen med de andre storbybibliotekene som også har bygd opp kompetanse og god aktivitet på feltet, ytes det bistand til mangfoldige brukergrupper av innvandrere rundt om i landet og også til etnisk norske.

Norgesbiblioteket - landsomfattende transportordning (2.3.)

En offentlig finansiert landsomfattende transportordning er et betydelig gode. Det krever imidlertid at ordningen blir virkelig hurtig og smidig, og konkurransedyktig i forhold til andre transportløsninger som for eksempel postverket, m.fl.

Endre bibliotekloven (2.3.)

Brukerne henter bibliotektenester der de ønsker og får tilgang, uten tanke for lovverk, institusjonstilhørighet eller andre formelle grenser. Det er på høy tid at bibliotekloven endres for å lovfeste biblioteknettverket på tvers av bibliotektypene. Vi slutter oss fullt ut til utredningens forslag, som vi mener må være helt nødvendig for å få til et "Norgesbibliotek" som samhandler effektivt til beste for befolkningen.

Vi er enig i at bibliotekloven endres slik at alle offentlige bibliotek pålegges å delta i biblioteknettverket gjennom å yte fjernlån, dele kunnskap og gjøre sine ressurser kjent gjennom digitaliseringssamarbeid, mv.

Vi forutsetter at samsvarende finansiering også følger med.

Verktøy og metoder for evaluering og kvalitetsheving (2.4.)

Videre arbeid med gode indikatorer for å måle innsatsen på bibliotekområdet må prioriteres og koordineres med utenlandsk arbeid på feltet for å kunne måle norsk bibliotekinnsett mot andre lands.

Metoder for å måle brukeradferd og brukertilfredshet, og også å fange opp behov hos "ikkebrukere" bør utvikles i tett samspill mellom forskningsprogrammer og praksisfeltene.

Etablere kompetanseutviklingsprogram (3.1.)

Videreutdanning i bibliotek-kjernefag må tilbys på et faglig og akademisk høyt nivå. Videre må

spesialistutdanning på strategisk viktige områder tilbys, som tilbud innen barnebibliotekarbeid, med vekt på litteratur/medieformidling i nye og i konvensjonelle former.

Forslaget om hospitering støttes. Det kan gi inspirasjon og innsikt i andre arbeidsformer og tilbud. Det er viktig at dette kan tilbys både innenlands og utenlands, og at en viss kompensasjon rundt ordningen gjør det mulig for mange bibliotekarer å ta del.

Den digitale utviklingen kan gi spesialiseringstanken som lå bak opprettelsen av "kompetansebibliotek" i 1993 en ny aktualitet, og bidra til å utvikle spesialkompetanse som er lett tilgjengelig også for mindre norske bibliotek. Vi eksemplifiserer dette med Nord-sør biblioteket (jfr. punkt 8.4.2., del 2), som er det eneste gjenværende nasjonale kompetansebibliotek. Nord-sør biblioteket samarbeider blant annet med "Biblioteksvar", skolenettet (Utdanningsdirektoratet) og driver et søkbart elektronisk bibliotek og en lenkesamling på Global, Norges offisielle nord-sør portal, herunder internasjonale miljøspørsmål. I 2006 var det 65.000 søk i lenkekatalogene, og bruken øker sterkt. Statlig finansiering for slike spesialtjenester er naturlig.

Etablere forskningsprogram (3.2.)

Forskning øker refleksjonsnivået rundt bibliotekfaget, og bidrar med det til å øke kompetansen i hele vesenet.

Forskning utgjør også et kunnskapsgrunnlag som gir en bedre basis for verktøy og metoder for evaluering og kvalitetsheving, og for å se og forstå trender og bevegelser.

Et nytt bibliotekforskningsprogram er sterkt ønsket.

Vennlig hilsen

Liv Sæteren	Trine Kolderup Flaten	Lisbeth Tangen	Sissel A. Dahle
Biblioteksjef	Biblioteksjef	Biblioteksjef	Konst.
biblioteksjef			
Deichmanske bibliotek	Bergen Off. Bibliotek	Trondheim folkebibliotek	Stavanger
bibliotek			